

Meråker kommune
Adm.skole, oppvekst og kultur

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref:

Vår ref:
2008/1704-8

Saksbehandler:
Egil Haugbjørg 74813231

Dato:
31.12.2008

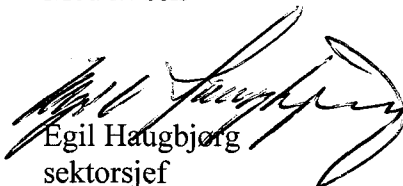
Høring; Endring av Opplæringsloven og privatskoleloven.

Høringsforslagene ble behandlet i Meråker kommunestyre 18.12.08 hvor det ble fattet følgende vedtak:

"Meråker kommune har ingen merknad til de foreslåtte endringer av Opplæringsloven, men det kreves "friske" midler som grunnlag for gjennomføring av utvidelser av lærertettheten og timer til fysisk aktivitet i skolen."

Saksdokumentene ligger vedlagt i kopi.

Med hilsen

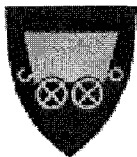

Egil Haugbjørg
sektorsjef

Postadresse
7530 Meråker
E-post
postmottak@meraker.kommune.no

Org.nr
835231712
Hjemmeside
www.meraker.kommune.no

Telefon
74813230
Telefaks
74813390

Bank
4470.06.00030
Skatt
6345 06 17115

Meråker kommune

Arkiv: B00

Arkivsaksnr: 2008/1704-7

Saksbehandler: Egil Haugbjørg

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Komite skole, oppvekst og kultur		
Kommunestyret		

Høring; Endring av Opplæringsloven og privatskoleloven.

Journalposter i sak

1	I	Høringsbrev	Utdanningsdirektoratet
2	S	Høring - rådgivning i skolen	
3	U	Høring - rådgivning i skolen	Utdanningsdirektoratet
4	I	Høring - forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven	Det kongelige kunnskapsdepartementet
5	U	Høring - forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven.	Meråker skole m.fl.
6	I	Høring - forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven	Fagforbundet
7	S	Høring; Endring av Opplæringsloven og privatskoleloven.	

Rådmannens forslag til

innstilling:

Meråker kommune har ingen merknad til de foreslåtte endringer av Opplæringsloven, men det burde ha fulgt med "friske" midler som grunnlag for gjennomføring av utvidelser av lærertettheten og timer til fysisk aktivitet i skolen.

Saksopplysninger

Kunnskapsdepartementet sendte 04.11.08 ut et forslag til endringer i Opplæringsloven og i Privatskoleloven.

Høringsfrist: 31.12.08.

Forslagene omfatter endringer på følgende områder:

- Plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1. – 4. årstrinn.
- Bestemmelsene om organisering av elever i grupper – om sosial tilhørighet.
- Plikt til å utarbeide årlig rapport om tilstanden innenfor grunnopplæringen.
- Minoritetsspråklige elevers rett til utvidet opplæring i videregående opplæring.
- Plikt til foreldresamarbeid i grunnskole- og videregående opplæring.
- Rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen.
- Bestemmelsene om private skoler for funksjonshemmede.
- Skolepenger for særskilt tilrettelagt videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett.

En del av lovendringene er direkte relatert til forslaget til Statsbudsjett 2009. For grunnskolen gjelder dette :

- a) Plikten til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på småskoletrinnet fra 01.08.09. Her er det lagt inn kr. 281.000,- i rammetilskuddet for perioden 01.08.09 – 31.12.09.
- b) Rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen – to timer på de to øverste årstrinn på barnetrinnet fra 01.08.09. Her er lagt inn kr. 42.000,- i rammetilskuddet for perioden 01.08.09 – 31.12.09.

Forslag om å lovfeste plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1. – 4. årstrinn:

Det vises til St.meld. nr. 16og ingen stod igjen.. vedrørende behovet for og virkningen av tidlig innsats for å forbedre elevenes ferdigheter og faglige utvikling.

I St.meld. nr. 31 *Kvalitet i skolen* er tidlig innsats et av tiltakspunktene. Det er viktig at elever tidlig tilegner seg grunnleggende lese- og regneferdigheter.

Lovfestet plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1. – 4. årstrinn og nødvendige ressurser til gjennomføring av plikten varsles som sentrale tiltak.

Endringen skal skje fra 01.08.09, og Meråker kommune tilføres kr. 281.000,- over rammetilskuddet 2009 til gjennomføringa. Dette skal dekke utgiftene i 5 måneder. Midlene tas fra tilførte midler fra Kunnskapsløftet – forsterkning læremidler.

Gjeldende rett:

Opplæringsloven har bestemmelser om kommunens plikt til å oppfylle retten til grunnskoleopplæring i §§ 13-1 og 13-10 uten at det er presisert hvordan dette skal skje ut over retten til spesialundervisning i § 5.

Departementets vurderinger:

Departementet vurderer forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1. – 4. trinn som et viktig tiltak for å styrke elevenes grunnleggende kompetanse tidlig i skoleløpet. På den måten mener man bl.a. at flere fullfører og består grunnopplæringen. Man antar også at dette tiltaket vil redusere behovet for spesialundervisning senere i skoleløpet. Skoleeier må tilgodese både lesing og regning for at plikten skal ansees oppfylt.

Forslag:

Det tas inn en ny bestemmelse i opplæringslovens § 2—2a med plikt for kommunen å sørge for forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk for 1. – 4. årstrinn. Den forsterkede opplæringen skal være særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning.

Forslag om å endre bestemmelsene om organisering av elevene i grupper – kravet til elevenes sosiale tilhørighet:

I St.meld. nr. 31 *Kvalitet i skolen* står det at departementet vil sende på høring et forslag til justering av opplæringsloven § 8-2 om organisering av elevene i grupper slik at elevenes sosiale tilhørighet til en gruppe styrkes.

Gjeldende rett:

§ 8-2 Organisering av elevane i grupper.

Elevane kan delast i grupper etter behov. Gruppene må ikkje vere større en det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg. Organiseringa skal vareta elevane sitt behov for sosialt tilhør. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter faglig nivå, kjønn eller etnisk tilhør.

Kvar elev skal vere knytt til ein lærar (kontaktlærar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjermåla som gjeld eleven, mellom anna kontakten med heimen.

Denne bestemmelsen har vært nedfelt i loven siden 2003. Den erstattet ordningen med klasseorganisering med makstall for hvor mange som kunne gå i samme klassen uten deling. Selv om loven ikke lenger benytter det tradisjonelle klassebegrepet, er det fullt tillatt å organisere elevene i tradisjonelle skoleklasser dersom man ønsker det lokalt.

Da loven ble endret, fattet Stortinget følgende vedtak:

”Stortinget ber Regjeringen gjennom tilsynsordningen påse at oppheving av delingstallet ikke blir brukt som sparetiltak. Klassesdelingstallet skal ligge til grunn som minstenivå for ressurstildeling også etter at bestemmelsene om klassesdeling er opphevet.”

Departementets vurderinger:

I St.meld. nr. 31 *Kvalitet i skolen* er det uttrykt økende bekymring for at den sosiale tilhørigheten og læringsfellesskapet i norske skoler svekkes.

Departementet mener det fortsatt bør være mulig å tilpasse organiseringsformene og bruken av lærerressursene slik at elevenes behov blir ivaretatt best mulig ut fra lokale forhold som skolestørrelse, lærerressurser og skolebyggenes utforming. Samtidig skal man ivareta det sosiale fellesskapet.

Forslag:

Departementet foreslår at lovene blir endret slik at det framgår at elevene i opplæringen skal deles i klasser eller basisgrupper som ivaretar deres behov for sosial tilhørighet. I deler av opplæringa kan elevene deles i andre grupper etter behov. Klassen eller basisgruppa skal ha en eller flere lærere (kontaktlærere).

Forslag om å lovfeste plikt til å utarbeide årlig rapport om tilstanden innefor grunnopplæringen:

I St.meld. nr. 31 *Kvalitet i skolen* står det at departementet vil sende på høring et forslag til endring opplæringslovens § 13-10 (om forsvarlig system for oppfølging av lovverket) slik at det blir stilt krav om at skoleeier skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i skolen.

Gjeldende rett:

Opplæringslovens § 13- 10 andre ledd fastsetter at kommunen og fylkeskommunen skal ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringsloven og forskriftene til loven blir oppfylt. De skal ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra disse vurderingene og nasjonale kvalitetsvurderinger.

Kommunestyre og fylkesting er etter kommunelovens § 6 øverste myndighet i henholdsvis kommuner og fylkeskommuner. Disse organene er følgelig også ansvarlig skoleeier etter opplæringsloven.

I St.meld. nr. 31 *Kvalitet i skolen* er det dokumentert at mange skoleeiere ikke i tilstrekkelig grad følger opp sitt ansvar etter lovverket. Det nasjonale tilsynet har avdekket vesentlige mangler på dette feltet.

Forslag:

Det tas inn en ny bestemmelse i Opplæringslovens § 13 – 10: *Som ein del av oppfølgingsansvaret etter dette ledd skal de utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnopplæringa knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø.*

Det er data fra de nasjonale prøvene, eksamensresultater, elevundersøkelsen og andre autoriserte vurderinger som skal legges til grunn for disse rapportene .

Departementet vil oppfordre til at disse rapportene blir drøftet i kommunenes og fylkeskommunenes øverste organer.

Forslag om å lovfeste rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen:

Skolebarn på barnetrinnet har i Norge få timer på skolen sammenlignet med barn i mange andre land. Regjeringen har i Soria-Moria-erklæringen et mål om å styrke opplæringen med flere undervisningstimer i grunnskolen. Fra høsten 2008 ble timetallet utvidet på barnetrinnet med til sammen 5 uketimer a 60 minutter på 1. – 4. årstrinn. Timetallsøkningen går til å styrke fagene norsk, matematikk og engelsk.

I St.prp. nr. 1 (2008-2009) (statsbudsjettet) uttaler regjeringen som mål at fysisk aktivitet skal være en del av utvidet skoledag på barnetrinnet. Det foreslås derfor å innføre to uketimer til fysisk aktivitet på barnetrinnet med virkning fra 01.08.09. Dette skal gi en mer variert skoledag og bedre læringsutbyttet for elevene. Regjeringen ønsker ikke at undervisningstimetallet skal utvides med to uketimer i kroppsøvningsfaget. De to timene til fysisk aktivitet er derfor ikke regulert av læreplanen i kroppsøving.

Gjeldende rett:

Fysisk aktivitet i tillegg til kroppsøvningsfaget er per i dag ikke en aktivitet som er etablert i grunnskolen. Det står ikke på den nasjonale fag- og timefordelingen. Temaet er derfor nytt i skolen, og det må derfor hjemles i opplæringsloven.

To uketimer fysisk aktivitet skal være en del av den obligatoriske skoleplikten, men tiltaket er ikke en utvidelse av kroppsøvningsfaget. Det skal ikke fastsettes egne kompetansemål.

Behovet for fysisk aktivitet er trolig størst for de eldste elevene på barnetrinnet – det vil 5. – 7. trinn. Utvidelsen innebærer at to av barnetrinnene – eksempelvis 6. og 7. trinn kan få en uketime med fysisk aktivitet hver.

Det vil i tråd med denne lovteksten bli utarbeidet utkast til forskrifter som skal regulere den fysiske aktiviteten. Her vil det bli anledning til å uttale seg om hvilke årstrinn timene bør legges til.

Når det gjelder innhold, heter det at aktiviteten skal bidra til at det fysiske og psykososiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring. Det er derfor behov for å sikre bredde og variasjon i tilbudet både med inne- og uteaktiviteter. Skolen bør tilpasse innhold og organisering til lokale forhold. Det kreves ikke at aktiviteten skal ledes av pedagogisk personale.

Forslag:

Opplæringsloven § 2-3 tredje ledd skal lyde (endringer angitt i *kursiv*):

”Departementet gir forskrifter om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa. *Departementet gir forskrifter som regulerer aktivitetar som ikkje er opplæring i fag.*”

Det er avsatt 49 mill kr. til dette over Statsbudsjettet 2009 hvorav kr. 42.000,- er lagt inn i rammetilskuddet til Meråker kommune for perioden 01.08.09 – 31.12.09.

De øvrige forslagene til endring av opplæringsloven og privatskoleloven gjelder videregående tilbud, og disse er ikke utdypet i dette saksframlegget.

Vurderinger:

Jeg har drøftet de fremlagte forslag med de tillitsvalgte for Utdanningsforbundet og Skolenes landsforbund i eget møte 24.11.08. Her har man sammenfallende synspunkter om at de foreslåtte endringene av opplæringsloven er nødvendige og viktige for utvikling av grunnskolen (grunnopplæringen).

Fagforbundet er også blitt forelagt høringsforslaget, og de har gitt skriftlig tilbakemelding om at de ikke har merknader til høringsforslagene.

Etter min mening er det viktig at man på tidlig tidspunkt setter inn ressurser på småskoletrinnet for å lære flest mulig de grunnleggende ferdigheter i lesing og regning. På den måten vil flere klare seg bedre gjennom skoleløpet, og jeg håper det vil bli et viktig bidrag til at frafallet fra videregående opplæring går vesentlig ned. Det er også å håpe at behovet for særskilte undervisningsopplegg senere i grunnskolen kan reduseres vesentlig. Denne problemstillingen har skolemyndighetene i Meråker arbeidet med over flere år, og man har fra høsten 2008 igangsatt et prosjekt sammen med de to barnehagene for å få et bedre system på begynneropplæringa – og at man tar fatt i dette allerede på barnehagenivå. Den foreslåtte forsterkinga er innarbeidet i budsjettforslaget for Meråker skole med virkning fra 01.08.09 – og det utgjør en 100 % lærerstilling.

Etter min mening er det viktig at man på ny presiserer at elevene skal ha fast sosial tilhørighet i en klasse eller basisgruppe som ikke er uforsvarlig stor. Denne gruppen skal ha en eller flere kontaktlærere.

Den nåværende formulering i loven har gitt muligheter for å spare inn bemanningsressurser som til dels har gått ut over elevenes tilhørighet til en fast klasse/gruppe. Dette har ikke styrket læringsmiljøet og læringsresultatene.

Etter min mening er det viktig at det kommer en plikt for skoleeier (lokal skolemyndighet) til å legge fram en årlig tilstandsrapport for grunnopplæringen som omfatter andre kvalitetskriterier enn antall rammetimer, antall elever i klassene/årstrinnene, kostnader med skoledrifta og hvordan timetallet er fordelt mellom elevene.

Med behandling av tilstandsrapporten i kommunestyret kan man få en reell drøfting av tiltak for å forbedre det lokale skoletilbudet gjennom klare, fastsatte mål.

Meråker kommune har hatt noen forsøk på skoledebatt gjennom kommunestyrets behandling av kompetanseutviklingsplaner, kvalitetsskiftingsplaner og lokale læreplaner samt drøfting av utviklingsmål i forbindelse med forhandlinger om lokale arbeidstidsavtaler for lærere. Nå kan det legges grunnlag for en annen type debatt om skole spørsmål.

Etter min mening er man på rett vei når man foreslår mer tid til fysisk aktivitet i barneskolen. Det er hevet over tvil at elever på mellomtrinnet har stort behov for avvekslende fysisk aktivitet gjennom skoledagen. Tilbudet skal være for alle elever uten kompetansemål. Dette er også viktig. En hver elev må få den aktivitet som han/hun ønsker og mestrer. Jeg synes også at det er greit at andre enn lærere kan ta ansvar for denne aktiviteten, men det kreves likevel kompetanse for planlegging og gjennomføring av slike tilbud inne- og ute hver uke. Kanskje kan dette tilbudet utvides til å gjelde hele mellomtrinnet (5. – 7.trinn), og det kan komme som et alternativ til "ventetida" som disse elevene har flere dager i uka. Kanskje kan dette tilbudet legges inn midt på dagen sammen med litt mer felles spisetid?

Meråker skole har tilgang til to idrettshaller, svømmehall og gymsal samt uteanlegg som kan nyttes i denne sammenheng. Kanskje kan man nytte Samfunnshuset i tillegg til for eksempel

danseaktiviteter. Det er bare fantasien - og kanskje noen økonomiske faktorer – som setter grenser for de tilbud som kan gis. I skolebudsjettet for perioden 01.08.09 – 31.12.09 er dette tilbudet lagt inn med kr. 42.000,- slik antydnet i rammeoverføringen fra staten.

Konklusjon

Jeg har ingen merknad til de foreslåtte endringene av Opplæringsloven med tilpasning til Privatskoleloven.

Det burde imidlertid ha fulgt med ”friske” midler til de foreslåtte utvidelsene av lærerressursene i skolen. I trange tider er det vanskelig å presse inn nye tiltak.

Henrik Vinje
Rådmann

Egil Haugbjørg
Sektorsjef